

STATENS FILMCENTRAL

LÆS FØR FILMEN

Islam

Af mag. scient.

Henny Harald Hansen

Islam er verdens yngste religion, tæller 440 millioner tilhængere, og er udbredt fra Atlanterhavet i vest til Indonesien i øst, fra Sudan i syd til Balkan i nord. Betegnelsen Islam betyder *hengivelse i Guds vilje*. Ofte kaldes religionen fejlagtig men i lighed med betegnelser som kristendom og buddhisme for muhammedanisme. Dens tilhængere betegnes muslims. Islam skabtes som religion af profeten Muhammed i Arabien i begyndelsen af 600 årene. Muhammed er født i Mekka i en fattig gren af den mægtige slægt Quraish, hvis hverv det var at tage vare på den dengang hedenske helligdom, Kaba'en, en nærmest terningeformet bygning, i hvis østre hjørne er indmuret en hellig sten.

Muhammed blev karavanefører hos den rige enke Khadidja, med hvem han indgik ægteskab, og som blev ham en enestående støtte, så længe hun levede. I 40 års alderen begyndte Muhammed at modtage åbenbaringer. Englen Gabriel viste sig for ham og meddelte ham stykke for stykke indholdet af et helligt skrift, hvis original fandtes i himlen. Muhammed fik pålæg om at videregive disse åbenbaringer, der skulle lære hans bysbørn kun at tilbede den eneste sande gud og samtidig advare dem mod dommen og straffen på den yderste dag. Hans bysbørn frygtede, at hans forkyndelse skulle svække betydningen af den hedenske helligdom, Kaba'en, og byens betydning som valfartsby. Mekka stillede sig fjendtlig til Muhammed og hans lille menighed. I året 622 udvandrer profeten og hans tilhængere derfor til nabobyen Medina. Fra dette udvandringsår regnes den islamiske kalender.

Efter først at have forsøgt tilknytning til de dér boende jøder i Medina og forordnet Jerusalem som det sted, hvorimod alle rettroende muslimer skal vende sig under bønnerne, opgiver Muhammed denne tilknytning og gør Mekka og helligdommen, Kaba'en, til målet for sine erobringer og centrum for bøn og valfart. 632 erobres Mekka. Helligdommen dér renses for afgudsbilleder (hovedsagelig hellige oprejste sten) og forløbet af pilgrimsfærdene fastlægges. Samme år dør Muhammed i Medina, hvor han ligger begravet.

A. Religionen Islam hviler på fem religiøse grundpiller eller »søjler«. *Trosbekendelsen* (1): der er kun een gud, Allah, og Muhammed er hans profet. *De fem daglige bønner* (2), hvoraf middagsbønnen om fredagen (ugens helligdag) helst skal foretages i moskeen i fællesskab med andre rettroende muslimer. *Almissen* (3), social forsorg religiøst begrundet. *Fasten* (4) i måneden *ramadan*, årets 9. måned, der består af 30 døgn, hvor ingen føde, intet vand og ingen tobak må nydes fra solopgang til solnedgang. Femte søjle er *pilgrimsfærdene* til Mekka og Medina i årets sidste og 12. måned.

Trosbekendelsen udråbes sammen med opfordringen til bøn af muezzinen fra minaretene, der som et tårn rejser sig over moskeen, den islamiske kirkebygning. Såvel mænd som kvinder har pligt til at foretage dagens bønner vendt mod Mekka. Bederetningen, *kibla*, angives i moskeen ved en niche, *mihrab*. Før bønnerne foretages de rituelle afvaskninger af ansigt, arme og fødder. Fastemåneden ramadan falder hvert år 10 dage tidligere i forhold til vor tidsregning, fordi det islamiske år er et måneår og vort et solår. Foruden fastemåned er ramadan den måned hvori »Koranen nedsendtes« fra de højeste sfærer til de lavere, hvorfra den blev åbenbaret. Derfor skal Koranen, Islams hellige skrift, i denne måned gennemlæses. Koranen, samlet få år efter Muhammeds død og aldrig senere omskrevet eller ændret, består af 118 *suraer* eller kapitler opdelt i vers eller »jærtegn«.

Filmen *Islam*

Producent: Statens Filmcentral for Dansk Kulturfilm – *Produceret hos:* Svend Aage Lorentz, 1965 – *Manuskript, instruktion og klipning:* Svend Aage Lorentz – *Sagkyndig:* Henny Harald Hansen – *Speaker:* Ib Rehné – *Spilletid:* 18 minutter.

B. På pilgrimsfærdene er påbudt en ensartet dragt for alle de mandlige deltagere. Den består kun af to stykker hvidt bomuldstøj. Det ene svøbes om livet som et lændeklæde, det andet bæres som skulderklæde. Hovedet skal være blottet. Alle de mange hovedbedækninger, der ellers tydeligt angiver en mands hjemsted og værdighed er forsvundet. Kvinderne skal være tækkeligt klædt og må ikke være tilslørede.

Ceremonierne samler sig om de fire dage, den 7.–10. inclusive. De begynder med (1. dag) omkredsning af den med et sort klæde dækkede Kaba, fortsætter med (2. dag) et syvfoldigt løb i den korridor, der til pilgrimmene bekvemmelighed i vore dage er bygget på strækningen mellem de to lave høje, Safa og Marwa. Dette løb foregår til minde om slavinden Hagars fortvivlede søgen efter vand, da hun efter overleveringen – bortjaget af Sara, Abrahams legitime hustru, og sammen med sin søn Ismael – var nået til egnen omkring Mekka. Pilgrimmene besøger og drikker af kilden Zamzam, som Gud som svar på Hagars bønner lod vælde frem ved barnet Ismaels fødder.

Den følgende dag begiver man sig via Mina til bjergene Arafat, hvor man dvæler hele *den tredje dag* i meditation i en teltejr, rejst for denne ene dag. *Fjerde dag* er man tilbage i Mina, hvor pilgrimmene kaster et bestemt antal småsten mod de tre stenstøtter, der ifølge overleveringen er rejst til minde om Abrahams møde med Satan. Det er ligeledes den store offerdag, hvor mængder af får og enkelte kameler slagtes til minde om Abrahams lydighed mod Gud, da han ville ofre sin søn – inden for Islam Ismael og ikke Isak.

C. Under udbredelsen i årene efter profeten Muhammeds død lærte den nye religions bærere, araberne, i Syrien den græsk-hellenistiske og byzantinske kultur at kende – med en fra det offentlige liv tilbagetrukket kvindestilling. Man optog denne skik og udbyggede den yderligere, til det haremsvæsen og den tilsløring var skabt, der den dag i dag deler mandens verden fra kvindens.

Haremsvæsen og slør er nu ved at forsvinde i takt med den fremadskridende industrialisering. De religiøse pligter, der udgør Islams fem søjler søger man så godt det kan lade gøre at tilpasse til en verdslig livsform.

Hvad der ligeledes er ved at forsvinde er flerkoneriet – den ret en mand ifølge Koranen har til at have op til fire koner på een gang, hvis han vel at mærke ægter dem på lovlig vis og økonomisk er i stand til at sørge passende og ganske ensartet for dem. Valget af en mands koner blev, så længe harems-

væsen og tilsløring blev opretholdt, foretaget af mandens mor eller andre kvindelige slægtninge, da han selv ingen mulighed havde for at træffe kvinder med hvem ægteskab var tilladt.

I nyere tid og i takt med kvindens mulighed for at få uddannelse og deltage i livet uden for hjemmet er det blevet reglen at en mand kun har én kone.